

Estratègies d'Aprenentatge

Codi: 102598

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Monereo Font

Correu electrònic: Carles.Monereo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

La major part dels materials es lliuren en espanyol i alguns en anglès. Per realitzar la prova final en castellà s'ha d'avisar amb un mes d'antelació abans de la prova.

Prerequisits

No hi ha prerequisits però seria interessant que les persones que vulguin cursar aquesta assignatura tinguin interès en l'àrea educativa de la psicologia.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la menció sobre anàlisi i intervenció psicoeducativa i està pensada per la formació d'un/a professional en aquest àmbit.

Davant dels reptes que te l'educació en el Segle XXI (quantitat, caducitat i credibilitat de la informació; flexibilitat comunicativa, autonomia d'aprenentatge, treball en equip, etc.) és indispensable que els alumnes desenvolupin estratègies d'aprenentatge que els permetin prendre decisions ajustades a cada context per tal d'afrontar i aprendre de manera permanent.

1- Comprendre el concepte d'estratègia d'aprenentatge i d'afrontament davant d'incidents crítics i la seva incidència determinant en la pràctica educativa.

2- Analitzar les principals estratègies que poden afavorir l'aprenentatge de continguts específics dins les diferents àrees curriculars així com la resolució d'incidents i conflictes dins l'aula.

3- Conèixer els principals mètodes d'ensenyament estratègic i d'afrontament davant d'incidents crítics a l'aula.

4- Aplicar els coneixements adquirits en l'elaboració i aplicació d'una Guia docent (GD) i una Unitat Didàctica (UD) centrades en les Estratègies d'Aprenentatge, o d'una Pauta per l'anàlisi d'Incidents Crítics (PANIC)

Competències

- Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.

- Aplicar estratègies i mètodes d'intervenció directa sobre els destinataris: consell psicològic, teràpia, negociació, mediació, etc.
- Definir els objectius i elaborar el pla d'intervenció en funció del propòsit d'aquesta intervenció (prevenció, tractament, rehabilitació, inserció, acompanyament).
- Mostrar respecte i discreció en la comunicació i l'ús dels resultats de les avaluacions i les intervencions psicològiques.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
- Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.
- Valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels mètodes i dels instruments de mesura adequats en cada situació o context d'avaluació.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar situacions diverses d'ensenyament i aprenentatge identificant les variables (del professorat, de l'alumnat i del contingut) que les defineixen i dissenyant-hi canvis amb l'objectiu de millorar el procés educatiu.
2. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
3. Aplicar els continguts teòrics de la psicologia de l'educació a la millora i l'optimització de situacions reals i simulades d'ensenyament formal i no formal.
4. Comunicar eficaçment el resultat de l'assessorament i l'avaluació psicològics amb tots els usuaris del sistema educatiu: alumnat, professorat, orientadors, pares i mares.
5. Dissenyar plans de millora de la pràctica educativa adaptats a les característiques tant del context educatiu com d'alumnes i mestres.
6. Distingir la informació sobre els resultats de l'avaluació i l'assessorament psicoeducatiu segons a qui va dirigida.
7. Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic psicoeducatiu, seguiment, finalització i derivació.
8. Elaborar per escrit un diagnòstic psicoeducatiu d'una determinada pràctica docent i proposar pautes per a optimitzar-la i millorar-la.
9. Presentar i discutir amb els agents educatius (alumnes, pares i mares, i mestres) un determinat pla d'intervenció psicoeducativa.
10. Reflexionar sobre la importància del procés d'ensenyament dels docents.
11. Seleccionar els instruments d'exploració adequats per a l'anàlisi de les diferències individuals en l'aprenentatge escolar.
12. Treballar en equip.
13. Utilitzar adequadament els instruments d'exploració per a l'anàlisi de la praxi educativa i de les diferències individuals de les persones que hi participen.
14. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
15. Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Continguts

1. Les estratègies d'aprenentatge i d'afrontament d'incidents: marc conceptual.
  - 1.1. El concepte d'estratègia en el sí de l'enfocament constructivista de l'ensenyament i l'aprenentatge: la construcció del coneixement "estratègic".
  - 1.2. Nocions vinculades al concepte d'estratègies d'aprenentatge: capacitats, habilitats, procediments, mètodes i tècniques.
  - 1.3. Capacitat metacognitiva, mecanismes d'autoregulació i estratègies d'aprenentatge.
  - 1.4. Incidents Crítics i estratègies d'afrontament
2. La intervenció en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge i d'afrontament d'incidents.
  - 2.1. Perquè cal ensenyar estratègies per aprendre? Els reptes del segle XXI.

- 2.2. Programes generals per "Ensenyar a Pensar" vs específics "infusionats" en el currículum
- 2.3. Modalitats d'organització de l'ensenyament d'estratègies.
- 2.4. Model instruccional per l'Ensenyament-Aprenentatge d'Estratègies.
  - 2.4.1. Mètodes per la presentació d'estratègies : modelatge, casos de pensament i anàlisi retrospectiu
  - 2.4.2. Mètodes de pràctica guiada: fulls de pensament, tècniques cooperatives i pautes d'autointerrogació.
  - 2.4.3. Mètodes per la pràctica autònoma: Portafolis, auto-interrogació, tasques autèntiques.
- 2.5. L'avaluació de lesestratègies d'aprenentatge.
- 2.6. La formació en estratègies d'afrontament davant incidents crítics.
- 2.7. La Pauta per l'anàlisi d'incidents crítics (PANIC)
- 3. L'assessorament psicoeducatiu en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge
  - 3.1. Funcions de l'assessor en l'àmbit de les estratègies d'aprenentatge i d'afrontament d'incidents
  - 3.2. Les Estratègies d'aprenentatge vinculades a dominis específics: lectura, escriptura, i TICs.
  - 3.3. Les Estratègies d'afrontament vinculades a blocs d'incidents crítics.

Metodologia

La metodologia està basada en un procés d'ensenyament-aprenentatge a través de la realització d'un projecte autèntic.

Es pot escollir entre dues modalitats de projecte: (a) consisteix en l'elaboració d'una guia docent (GD) i una unitat didàctica (UD) real, en la que s'introdueix l'ensenyament d'algunes estratègies d'aprenentatge; (b) consisteix en l'elaboració d'un material en vídeo sobre un incident crític real i el seu anàlisi a través d'una Pauta d'anàlisi d'Incidents Crítics (PANIC)

Aquest seria el procediment que seguim:

1- Al principi de curs el director/a i/o psicòleg/a d'un centre educatiu (Infantil, Primària, Secundària o Universitat) explica als estudiants de l'assignatura quines necessitats tenen en el seu centre en relació a ensenyar als seus alumnes algunes estratègies per a ser autònoms aprenent o respecta a alguns incidents que els preocupen (indisciplina, desmotivació, etc.).

2- Seguidament es conformen equips de treball cooperatiu amb un coordinador, un especialista en el contingut o incident a treballar, un altre en el procediment d'aprenentatge o en la situació incidental a introduir, i un quart en els mètodes d'ensenyament o d'intervenció a utilitzar.

3- Posteriorment, i a partir de l'oferta realitzada pel IES corresponent, es distribueix entre els alumnes les UD a realitzar, i els incidents crítics a examinar que poden correspondre a qualsevol àrea disciplinar (matemàtiques, història, angles, etc.) i demanar qualsevol procediment/s d'aprenentatge a introduir (presa d'apunts, cerca d'informació, mapes de conceptes, línies de temps...etc.) o d'intervenció a realitzar (canvi estratègic, innovació).

4-Cada equip, a través del coordinador/a, manté un contacte permanent amb el professor/a de l'IES per qui està elaborant la GD i la UD o el PANIC. També realitza alguna visita, si així ho estima oportú, al grup-classe de l'IES, per tal de recollir dades útils per ajustar millor les propostes (pe. concepcions del professor, característiques del grup-classe, materials que fan servir...).

5- Durant les sessions de classe teòriques, es revisen els conceptes i models instruccionals necessaris per prendre decisions justificades respecte a la GD i la UD, i el PANIC a elaborar. En les sessions pràctiques s'analitzen i practiquen les diferents estratègies d'aprenentatge i ensenyament o d'afrontament davant d'incidents que caldrà posar en joc a través de simulacions, anàlisi de casos i dramatitzacions. Els diferents materials i *links* del campus virtual donen un suport a aquestes activitats.

6- A les darreres 2-3 sessions del curs, els professors dels centres educatius implicats assisteixen les presentacions que realitza cada equip de treball en relació a la UD o al PANIC proposats, i que cada docent impartirà durant el segon o tercer semestre del curs. Aquestes presentacions s'efectuen mitjançant un *power point* i una breu exposició oral, després de la qual els docents invitats, professor de l'assignatura i la resta d'equips d'alumnes, realitzen preguntes i comentaris. Cada aspecte d'aquesta dinàmica és avaluada pel professor de la matèria.

7- Finalment, els alumnes lliuren les seves GD i UD, o PANIC el mateix dia de la prova final individual, havent introduït modificacions a partir dels consells i comentaris rebuts a la sessió de presentació. Una còpia d'aquests treballs s'entregarà al docent corresponent per tal que l'apliqui.

Els millors treballs es penjen a dues WEBS: unitats didàctiques: <https://www.sinte.me/arc-pro> ; PANIC: www.critic-edu.com (amb l'autoria dels estudiants i docents involucrats, que han de donar el seu permís previ).

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sessions de classe teòriques sobre el temari	24	0,96	1, 3, 5, 13
Sessions d'anàlisi de casos, simulació de mètodes d'intervenció i presentació de les UD i dels PANIC	12	0,48	1, 2, 12
Tipus: Supervisades			
Revisions de la Guia didàctica, dels PANIC i de la presentació a classe	15	0,6	4, 10, 12, 14, 15
Tipus: Autònomes			
Contactes professor IES assignat. Visita al centre.	28	1,12	8, 9, 12
Lectura de textos i revisió de webs	19	0,76	
Reunions de coordinació i preparació de l'exposició de l'equip	50	2	2, 3, 4, 5, 12, 13, 14, 15

Avaluació

La qualificació individual de cada estudiant s'obtindrà a partir de les següents fonts:

Evidència 1. Guia didàctica o PANIC (realitzat en equip):

Els diferents equips hauran d'elaborar una guia didàctica o l'anàlisi d'un Incident Crític (PANIC) que lliuraran al professor al mateix dia de la prova d'avaluació individual. Anterior al lliurament final, es lliurará un primer esborrany de la guia o del PANIC en la primera setmana d'avaluació i de la qual rebran feedback del professor per tal d'incorporar els elements necessaris.

La guia aportarà el 50% de la qualificació final, dividida en els següents apartats:

Context, objectius i competències	Activitats d'Ensenyament i Aprenentatge/Intervenció	Activitats d'avaluació	Atenció a la diversitat	Total
10%	25%	5%	10%	50%

Es presentarà un esborrany d'aquesta evidència la setmana 10 i es lliurarà la setmana 17.

Evidència 2. Presentació de la Unitat didàctica o d'un PANIC en un *Power Point* (realitzada en equip):

Els diferents equips hauran de presentar, davant de la classe i del seu docent assignat, la unitat didàctica confeccionada o elseu PANIC durant un temps màxim de 15 minuts i després contestar a les preguntes que li faci el professor de la matèria, el docent assignat i els seus companys, durant 5 minuts.

Aquesta presentació aportarà el 20% de la qualificació final, dividida en els següents apartats:

Qualitat formal del PPT i materials	Claredat e interès de la presentació	Preguntes i respostes	Valoració del docent assignat	Total
5%	10%	3%	2%	20%

Aquesta evidència és presentarà les setmanes 15 i 16.

Evidència 3. Prova d'avaluació individual

Resolució d'una prova formada per dos casos que aportarà el 30% de la qualificació final. El fet d'haver desenvolupat tasques de portaveu del grup tindrà una bonificació d'un 5% adicional segons els apartats següents:

Cas 1 (Estratègies Aprenentatge/Anàlisi de l'Incident)	CAS 2 (Estratègies Ensenyament/Intervenció en l'Incident)	Altres (coordinació de grup)	Total
15%	15%	(+ 5% adicional)	30%

Aquesta evidència tindrà lloc durant la setmana 17.

Per superar l'assignatura cal una nota de 5 o més en la prova individual i en el treball de grup.

Recuperació: pot optar l'alumnat que al llarg de l'avaluació continuada hagi realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total i hagi obtingut una nota inferior a 5 punts. La recuperació consistirà en un examen tipus test i s'hauran de realitzar correctament almenys la meitat de les preguntes. Aquesta recuperació només podrà donar lloc a la puntuació de 5: aprovat.

No avaluable: Si deixa de lliurar més del 40% de les evidències.

Podeu consultar les pautes d'avaluació de la Facultat a:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Guia Didàctica o PANIC (realitzat en equip)	50%	0	0	4, 6, 10, 11, 12, 14, 15
Presentació de la Unitat Didàctica o del PANIC	20%	0	0	2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 15
Prova d'avaluació individual	30%	2	0,08	1, 2, 3, 13

Bibliografia

Marc teòric:

Monereo, C. (Coord.) (2000). *Estrategias de aprendizaje*. Madrid: Visor.

Monereo, C. Monte, M. (2011) *Docentes en tránsito. Incidentes críticos en secundaria*. Barcelona: Graó

Monereo, C.; Monte, M. y Andreucci, P. (2015) *La gestión de incidentes críticos en la Universidad*. Madrid: Narcea.

Monereo, C. (2017) The role of critical incidents in the dialogical construction of teacher identity. Analysis of a professional transition case. *Learning, Culture and Social Interaction*. <https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2017.10.002>

Guia Docent:

Monereo, C. (Coord.) (2001) *Ser estratégico y autónomo aprendiendo*. Barcelona: Graó.

<https://www.sinte.me/arc-pro>

Pauta per l'anàlisi d'Incidents Crítics (PANIC):

<https://www.critic-edu.com/>

Específica per equips:

Cerca d'informació: Monereo, C. (2009) *Aprender a encontrar y seleccionar información*. En pozo, J.I. y Pérez, M.P. *Psicología del aprendizaje universitario*. Madrid: Morata; 89-105.

Presa d'apuntes: Monereo, C. (Coord.) (2000) *Tomar apuntes: un enfoque estratégico*. Madrid: Antonio Machado-Visor.

Mapes de conceptes: Novak, J. i Gowin, D. (1988) *Aprendiendo a aprender*. Barcelona: Martínez Roca.

Avaluació: Monereo, C. (Coord.) (2009) *Pisa como excusa*. Barcelona: Graó

Incidents crítics: <https://www.critic-edu.com/> <https://www.facebook.com/criticface/>

Webgrafia

Pàgina del professor: <http://www.carlesmonereo.me/>

Pàgina de Guies docents: <https://www.sinte.me/arc-pro>

Pàgina sobre Incidents Crítics: <https://www.critic-edu.com/> <https://www.facebook.com/criticface/>

Campus Virtual: <http://psicovirtual.uab.es/aules/course/view.php?id=229>